

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

BOLJIM PREPORUKAMA INTERNE REVIZIJE DO BOLJIH REZULTATA

SNEŽANA BATRIĆEVIĆ, ovlašćeni interni revizor, RELOF3 IR ekspert

Reforma
lokalnih finansija III
u Srbiji

TEME

- ✓ **SAGLEDAVANJE ZAKLJUČAKA I DEFINISANJE SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH KONTROLA**
- ✓ **ZNAČAJ DOBROG FORMULISANJA DATIH PREPORUKA**
- ✓ **PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA**

PREDUSLOVI ZA SAGLEDAVANJE ZAKLJUČAKA I DEFINISANJE SLABOSTI U SISTEMU IK

- DOBRA PRIPREMA ZA INTERNU REVIZIJU
- DOBRO POZNAVANJE PROCEDURE I POSLOVNIH AKTIVNOSTI SUBJEKTA
- PRIKUPLJANJE I ANALIZIRANJE ADEKVATNOG UZORKA ZA TESTIRANJE

ŠTA PRIPREMA ZA DEFINISANJE SLABOSTI GOVORI O INTERNOM REVIZORU

- STRUČNOST
- SPOSOBNOST PREPOZNAVANJA DOBRO I LOŠE DEFINISANIH I SPROVEDENIH POSLOVNIH AKTIVNOSTI
- IZBEGAVANJE INSPEKTORSKOG PRISTUPA I DETALJISANJE U POGREŠNOM PRAVCU
- LIČNE OSOBINE I IZBEGAVANJE ISPOLJAVANJA LIČNE NETRPELJIVOSTI

ANALIZA INTERNE REGULATIVE

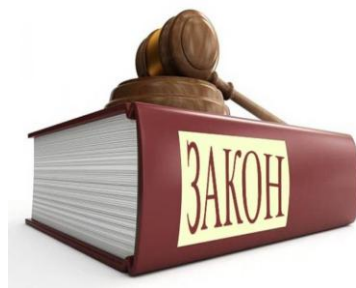
KADA ANALIZIRA INTERNU REGULATIVU INTERNI REVIZOR MORA DOBRO DA POZNAJE

- PROCEDURE
- NAČIN ANALIZIRANJA PROCEDURE

STRUKTURA PROCEDURE

- NAZIV PROCEDURE
- CILJ PROCEDURE
- NAZIV OPISANIH POSLOVNIH AKTIVNOSTI
- DODELA POJEDINAČNIH ODGOVORNOSTI
- ROKOVI ZA IZVRŠENJE POSLOVNIH AKTIVNOSTI

- REGISTAR RIZIKA
- OCENA RIZIKA
- UPRAVLJANJE RIZICIMA

KAKO INTERNA REVIZIJA IZGLEDA NA POČETKU

ZAKONI, PODZAKONSKA AKTA, INTERNA REGULATIVA, PROCEDURA, INFORMATOR O RADU, FINANSIJSKO I NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE

KOJA DOKUMNENTA PRETHODE TESTIRANJU I IZRADI RP

- UPITNIK INTERNE REVIZIJE
- OPIS SISTEMA
- HOD KROZ SISTEM

ANALIZOM TESTIRANOG UZORKA DO DEFINISANJA UOČENIH SLABOSTI

KORACI:

- DOSTAVA ZAHTEVANE DOKUMENTACIJE
- ANALIZA TESTIRANOG UZORKA
- IZRADA I POPUNJAVANJE POMOĆNIH TABELA
- IZRADA RADNIH PAPIRA
- IZRADA RADNIH DOKUMENATA (TESTIRANJE KONTROLA, PREGLED KONTROLA, REVIZIJSKI NALAZ, NACRT IZVEŠTAJA, PLAN AKTIVNOSTI ZA POSTUPANJE PO PREPORUKAMA I KONAČNI IZVEŠTAJ)

OPIS SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH KONTROLA

OPISANA SLABOST SADRŽI:

- ✓ NAVODJENJE MESTA NASTANKA (U PROCEDURI ILI TESTIRANOM UZORKU)
- ✓ NAVODJENJE NAZIVA, BROJA I DATUMA DOKUMENTA
- ✓ NAVODJENJE UČESTALOSTI PONAVLJANJA
- ✓ NUMERIČKO NAVODJENJE I PROCENTUALNO UČEŠĆE U TESTIRANOM UZORKU
- ✓ UZROK I POSLEDICU KOJE UOČENA SLABOST MOŽE DA PROIZVEDE
- ✓ OCENU RIZIKA KOJU UOČENA SLABOST IMA NA CILJ POSLOVNOG PROCESA ILI DELATNOST KJS

PRIMER SLABOSTI

- UVIDOM U PROCEDURU BROJ 1704/2024 OD 17.04.2023. GODINE KOJA DEFINIŠE POSTUPAK NABAVKI NIJE PRAVILNO I MERLJIVO DEFINISAN CILJ POSLOVNOG PROCESA. U PREDMETNOJ PROCEDURI NISU NAVEDENI VREMENSKI ROKOVI I LICA ODGOVORNA ZA SPROVOĐENJE POSTUPKA NABAVKI BEZ PRIMENE ZJN. PROCEDURA NE SADRŽI POTPISE LICA KOJA SU JE SAČINILA, KONTROLISALA I ODOBRILO.
- NA TESTIRANOM UZORKU OD 56 UGOVORA O ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA, UTVRĐENO JE DA KOD 12 UGOVORA (21,42%) NIJE EVIDENTIRAN DEPOZIT U SKLADU SA ČLANOM 14. ZAKLJUČENIH UGOVORA.

PRIMER SLABOSTI

- NA TESTIRANOM UZORKU KOJI ČINI 131 PLATNA LISTA, UTVRĐENO JE DA U 5 PLATNIH LISTIĆA (3,81%) NIJE EVIDENTIRAN IZNOS OBRAČUNSKE OSNOVICE, KOD 17 PLATNIH LISTIĆA (12,98%) NIJE NAVEDEN KOEFICIJENT RADNOG MESTA, NA 2 PLATNE LISTE (1,52%) SE NALAZI NUMERIČKI PODATAK BEZ OPISA ISPLAĆENE NAKNADE I KOD 11 PLATNIH LISTIĆA (8,40%) NIJE TAČNO EVIDENTIRAN RADNI STAŽ.
- NA TESTIRANOM UZORKU KOJI ČINI 54 UGOVORA O NABAVKAMA KOJE SU SPROVEDENE U SKLADU SA ZJN NIJE PRUŽEN DOKAZ DA SU SVI ČLANOVI KONKURSNE KOMISIJE POTPISALI IZJAVU O ODSUSTVU SUKOBA INTERESA. NA TESTIRANOM UZORKU, KOD 3 POSTUPKA (5,55%) IZJAVE SU POTPISALA 2 OD 7 ČLANOVA KOMISIJE.

ZAKLJUČAK

SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH KONTROLA SE MOGU JAVITI IZ RAZNIH RAZLOGA. NPR:

- NEDOSTACI U DIZAJNU KONTROLA
- NEDOSTATAK JASNIH PROCEDURA I POLITIKA
- NEDOSTATAK EFIKASNOSTI U IMPLEMENTACIJI KONTROLA
- NEDOVOLJNO KONTROLNIH MEHANIZAMA
- NEDOSTATAK ODGOVORNOSTI I NADLEŽNOSTI
- NEDOSTATAK TRANSPARENTNOSTI U KOMUNIKACIJI
- NEDOSTATAK PRAĆENJA I IZVEŠTAVANJA O EFIKASNOSTI KONTROLA
- NEDOSTATAK KONTINUIRANOG UNAPREĐENJA SISTEMA INTERNIH KONTROLA...

PAUZA

I

VEŽBA ZA RAD U GRUPAMA

PREPORUKE

- ✓ **ZNAČAJ DOBROG FORMULISANJA DATIH PREPORUKA**

PREPORUKE

- PREPORUKE U INTERNIM REVIZIJAMA SU OBIČNO PRILAGOĐENE SPECIFIČNIM POTREBAMA I IZAZOVIMA SVAKOG KORISNIKA JAVNIH SREDSTAVA
- NEKE OPŠTE PREPORUKE KOJE SE ČESTO MOGU PRIMENITI U INTERNIM REVIZIJAMA DODAJU VREDNOST NA SLEDEĆI NAČIN:
  - ✓ REDOVNO AŽURIRANJE INTERNIH PROCEDURA KAKO BI SE OSIGURALA USKLAĐENOST SA PROMENAMA U OKRUŽENJU POSLOVANJA.
  - ✓ UNAPREĐENJE KOMUNIKACIJE IZMEĐU REVIZORA, RUKOVODSTVA I RELEVANTNIH STRANA KAKO BI SE OSIGURALA TRANSPARENTNOST I EFIKASNOST REVIZIJSKOG PROCESA.
  - ✓ KONTINUIRANA OBUKA I RAZVOJ VEŠTINA ZA REVIZORE KAKO BI SE OSIGURALA STRUČNOST I OBJEKTIVNOST U IZVRŠAVANJU REVIZIJSKIH AKTIVNOSTI.
  - ✓ PRAĆENJE I IMPLEMENTACIJA PREPORUKA KOJE SU DATE U PRETHODNIM REVIZIJAMA KAKO BI SE OSIGURALO KONTINUIRANO POBOLJŠANJE PROCESA I PRAKSI U ORGANIZACIJI

PREPORUKA ZA PREPORUKE

ŠTA KARAKTERIŠE DOBRO FORMULISANU PREPORUKU?

- JASNOĆA
- PRECIZNOST
- PRAKTIČNOST
- KVALITET ISPRED KVANTITETA

PREPORUKE

- TO ZNAČI DA PREPORUKA TREBA DA BUDE RAZUMLJIVA SVIM RELEVANTNIM STRANAMA
- DA PRECIZNO USMERI NA REŠAVANJE PROBLEMA ILI NEDOSTATKA KOJI JE IDENTIFIKOVAN TOKOM REVIZIJE
- DA PRUŽI KONKRETNE I OSTVARIVE SMERNICE ZA REŠAVANJE TOG PROBLEMA
- DOBRO FORMULISANA PREPORUKA TREBA DA BUDE USKLAĐENA SA CILJEVIMA ORGANIZACIJE
- DA BUDE REALNO DATA U SMISLU RESURSA I VREMENA POTREBNIH ZA IMPLEMENTACIJU
- KROZ DOBRO FORMULISANU PREPORUKU, INTERNA REVIZIJA MOŽE EFIKASNO DOPRINETI UNAPREĐENJU POSLOVNIH PROCESA I KONTROLA U ORGANIZACIJI

PREPORUKE NA NAVEDENE SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH KONTROLA

SLABOST:

- UVIDOM U PROCEDURU BROJ 1704/2024 OD 17.04.2023. GODINE KOJA DEFINIŠE POSTUPAK NABAVKI UTVRĐENO JE DA NIJE PRAVILNO I MERLJIVO DEFINISAN CILJ POSLOVNOG PROCESA. U PREDMETNOJ PROCEDURI NISU NAVEDENI VREMENSKI ROKOVI I LICA ODGOVORNA ZA SPROVOĐENJE POSTUPKA NABAVKI BEZ PRIMENE ZJN. PROCEDURA NE SADRŽI POTPISE LICA KOJA SU JE SAČINILA, KONTROLISALA I ODOBRILO.

PREPORUKA:

- AŽURIRATI PROCEDURU 1704/2024 OD 17.04.2023. GODINE KOJA DEFINIŠE POSTUPAK NABAVKI, TAKO DA SE MOŽE STEĆU UVERAVANJE O ADEKVATNO POSTAVLJENOM CILJU POSLOVNOG PROCESA, O DEFINISANIM ROKOVIMA I ODGOVORNIM LICIMA, KAO I DA SU PROCEDURU POTPISALA LICA KOJA SU JE SAČINILA, KONTROLISALA I ODOBRILO.

PREPORUKE NA NAVEDENE SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH

SLABOST:

- NA TESTIRANOM UZORKU OD 56 UGOVORA O ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA, UTVRĐENO JE DA KOD 12 UGOVORA (21,42%) NIJE EVIDENTIRAN PRIJEM DEPOZITA U SKLADU SA ČLANOM 14. ZAKLJUČENIH UGOVORA

PREPORUKA:

- AŽURIRATI POSTOJEĆU PROCEDURU O POSTUPKU DAVANJA POSLOVNOG PROSTORA U ZAKUP BROJ 58/2024 OD 15.08.2020. GODINE UVOĐENJEM KONTROLNOG MEHANIZMA KOJI ĆE OBEZBEDITI DA JE PRE ZAKLJUČENJA UGOVORA EVIDENTIRAN PRIJEM DEPOZITA U SKLADU SA ČLANOM 14. ZAKLJUČENIH UGOVORA

PREPORUKE NA NAVEDENE SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH

SLABOST:

- NA TESTIRANOM UZORKU KOJI ČINI 131 PLATNA LISTA, UTVRĐENO JE DA U 5 PLATNIH LISTIĆA (3,81%) NIJE EVIDENTIRAN IZNOS OBRAČUNSKE OSNOVICE, KOD 17 PLATNIH LISTIĆA (12,98%) NIJE NAVEDEN KOEFICIJENT RADNOG MESTA, NA 2 PLATNE LISTE (1,52%) SE NALAZI NUMERIČKI PODATAK BEZ OPISA ISPLAĆENE NAKNADE I KOD 11 PLATNIH LISTIĆA (8,40%) NIJE TAČNO EVIDENTIRAN RADNI STAŽ.

PREPORUKA:

- AŽURIRATI POSTOJEĆU PROCEDURU - OBRAČUN ZARADA BROJ 178/21 OD 6.06.2021. GODINE UVOĐENJEM KONTROLE KOJA ĆE OBEZBEDITI UVERAVANJE DA SU SVI ELEMENTI ZA OBRAČUN U PLATNIM LISTAMA PROVERENI I USKLADJENI SA ZAKONSKOM I INTERNOM REGULATIVOM.

PREPORUKE NA NAVEDENE SLABOSTI U SISTEMU INTERNIH

SLABOST:

- NA TESTIRANOM UZORKU KOJI ČINI 54 UGOVORA O NABAVKAMA KOJE SU SPROVEDENE U SKLADU SA ZJN NIJE PRUŽEN DOKAZ DA SU SVI ČLANOVI KONKURSNE KOMISIJE POTPISALI IZJAVU O ODSUSTVU SUKOBA INTERESA. NA TESTIRANOM UZORKU, KOD 3 POSTUPKA (5,55%) IZJAVE SU POTPISALA 2 OD 7 ČLANOVA KOMISIJE

PREPORUKA

- AŽURIRATI POSTOJEĆU PROCEDURU O NABAVKAMA KOJE SU SPROVEDENE U SKLADU SA ZJN BROJ 77/11 OD 05.05.2020. GODINE I UVESTI KONTROLNI MEHANIZAM KOJI ĆE OBEZBEDITI UVERAVANJE DA SU SVE IZJAVE O ODSUSTVU SUKOBA INTERESA POTPISANE U SKLADU SA PRAVILNIKOM O JN BROJ 22/58 OD 05.05.2020. GODINE.

PAUZA

I

VEŽBA ZA RAD U GRUPAMA

PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

- NAKON SPROVEDENOG POSTUPKA INTERNE REVIZIJE, IZDAJE SE NACRT IZVEŠTAJA INTERNE REVIZIJE
- NA ZAVRŠNOM SASTANKU SE USAGLAŠAVAJU ZAKLJUČCI O UTVRĐENIM SLABOSTIMA U SISTEMU INTERNIH KONTROLA I DATE PREPORUKE ZA NJIHOVO OTKLANJANJE
- POTPISIVANJEM PLANA AKTIVNOSTI ZA POSTUPANJE PO DATIM PREPORUKAMA DOBIJAMO DOKUMENT U KOJEM SU RANGIRANI RIZICI KOJI SU SE REALIZOVALI KROZ PREPOZNATE SLABOSTI, ALI I ODREĐJENI ROKOVI ZA POSTUPANJE PO PREPORUKAMA, KAO I ODGOVRNA LICA ZA SPROVOĐENJE ILI PRAĆENJE SPROVOĐENJA PREPORUKE

PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

- POSTUPANJE PO PREPORUKAMA U INTERNIM REVIZIJAMA OBIČNO SE PRATI PUTEM SISTEMA PRAĆENJA I IZVEŠTAVANJA
- PRE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA, NEOPHODNO JE USAGLASITI SVE NEDOUMICE SA SUBJEKTOM REVIZIJE I NAJMANJE OBEZBEDITI SLEDEĆE:
  1. DEFINISANJE ODGOVORNOSTI: SVAKA PREPORUKA TREBA DA BUDE JASNO DEFINISANA SA ODGOVORNOM OSOBOM ILI TIMOM KOJI ĆE BITI ZADUŽEN ZA IMPLEMENTACIJU PREPORUKE
  2. ROKOVI ZA IMPLEMENTACIJU: DEFINISANJE JASNIH ROKOVA ZA IMPLEMENTACIJU PREPORUKA KAKO BI SE OSIGURALO DA SE AKTIVNOSTI SPROVEDU U ODGOVARAJUĆEM VREMENSKOM PERIODU

PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

- ČEMU SLUŽE IZVEŠTAJI O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA?
  1. PRAĆENJE NAPRETKA: REDOVNO PRAĆENJE NAPRETKA U IMPLEMENTACIJI PREPORUKA KAKO BI SE OSIGURALO DA SE AKTIVNOSTI IZVRŠAVAJU U SKLADU SA PLANOM
  2. IZVEŠTAVANJE: REDOVNO IZVEŠTAVANJE RUKOVODSTVA O NAPRETKU U IMPLEMENTACIJI PREPORUKA, KAO I O EVENTUALNIM PREPREKAMA ILI PROBLEMIMA KOJI SE MOGU POJAVITI
  3. PRAVILNO PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA JE KLJUČNO ZA OSIGURANJE KONTINUIRANOG POBOLJŠANJA PROCESA U PRAKSI KOD KJS

PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

NEOPHODNO JE DA SE U OSTAVLJENOM ROKU UZ IZVEŠTAJ O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA DOSTAVI:

- DOKAZI
- OBRAZLOŽENA IZJAVA O SPREČENOSTI ZA POSTUPANJE PO PRIHVAĆENOJ PREPORUCI

PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

- UKOLIKO SUBJEKT REVIZIJE NIJE U MOGUĆNOSTI DA POSTUPI PO PREPORUKAMA U DOGOVORENOM ROKU, NEOPHODNO JE DA SE OBRATI RUKOVODIOCU KJS SA OBRAZLOŽENIM ZAHTEVOM ZA PRODUŽENJE ROKA
- NAKON SAGLASNOSTI RUKOVODIOCA KJS, RUKOVODILAC SUBJEKTA REVIZIJE OBAVEŠTAVA INTERNOG REVIZORA O PREDLOGU NOVOG ROKA ZA DOSTAVU IZVEŠTAJA O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA

PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

- NAKON DOSTAVE IZVEŠTAJA O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA SA DOKAZIMA OD STRANE SUBJEKTA REVIZIJE, INTERNI REVIZOR MOŽE IZVRŠITI PERIODIČNU REVIZIJU POSTUPANJA PO PREPORUKAMA KAKO BI SE UTVRDILO DA LI SU AKTIVNOSTI SPROVEDENE NA ADEKVATAN NAČIN I DA LI SU POSTIGNUTI OČEKIVANI REZULTATI
- UKOLIKO INTERNI REVIZOR PROCENI DA DOSTAVLJENO NIJE POTPUN, DOVOLJAN I POUZDAN DOKAZ DA JE PO PREPORUCI POSTUPLJENO, MOŽE DA SPROVEDE FOLLOW UP REVIZIJU U KOJOJ ĆE UTVRDIRI RAZLOGE ZA NEADEKVATNO POSTUPANJE PO PREPORUKAMA I U SKLADU SA UTVRĐENIM POSTOJEĆIM STANJEM DA PREPORUKE ZA DALJE POSTUPANJE

A SAD NA POSAO!!!

HVALA I SREĆNO!

ČEKA VAS OVO:

